

# BYGGVÄSTEN

TIDNING TILL MEDLEMMAR I BYGGNADS VÄST ÅRGÅNG 10 #3 SEPTEMBER 2019



## Andreas föll handlöst tre meter

Veidekkes regionchef:  
"Det är en sån sak  
som inte får hända"

**Ställningar i  
fokus på arbets-  
miljöveckan**

**Tillverkar  
yrkes-  
smycken**

**Vi är starka  
inför avtals-  
rörelsen**

**Löner – Asplunds  
Bygg har sex projekt  
på topplistan.**

 **BYGGNADS** Väst





#### 14 Påverkar genom Näta

Hannah Leuchovius och Isabelle Svensson är med i Näta Väst.

– Det är väldigt uppskattat. Många är engagerade och drivna, säger Hannah.

#### 8–9 Anders gör yrkessmycken

Anders Forsström har varit rörläggare i 40 år. Nu jobbar han halvtid och på fritiden tillverkar han yrkessmycken i silver.

– Jag kände bara att wow! Vad kul, säger han. *[reportage]*

#### 4 Andreas Kullberg ramlade igenom golvet på en byggställning

Olyckan hände trots att det varit en liknande incident på samma arbetsplats en månad tidigare. Då var det ingen som gjorde en rapport.

#### 6 Dags för Arbetsmiljöverket

#### 7 Krönika: "Skyddsombud! Delta i våra aktiviteter inför vecka 43"

#### 7 Många har dålig koll på sina försäkringar

#### 10 Startar en MB-grupp

Lars Rokosa och hans arbetskamrater startar en MB-grupp på Hallarnas Bygg för att kunna påverka mer.

#### 12 Krönika: Utan medlemmar kan vi inte förhandla fram bra avtal.

#### 13 Bättre koll på ackordet!

#### TIDNINGEN BYGGVÄSTEN

Adress: Byggvästen  
Olof Palmes Plats 1  
413 04 GÖTEBORG  
Redaktör: Peter Gustafsson  
(text och bild om ej annat anges)

Telefon: 010-601 14 39,  
Mail: peter.gustafsson@byggnavast.se

Utgivning: Fyra nummer per år.  
Ansvarig utgivare: Tomas Emanuelsson  
Tryck: Exakta.

## Byggnads Väst

Alla kontor: 010-601 10 09  
Medlemsservice: 010-601 14 14  
vast@byggnavast.se  
byggnavast.se/vast

### KONTOR

#### GÖTEBORG (regionkontor)

Olof Palmes Plats 1  
413 04 GÖTEBORG

#### BORÅS

Norrby Tvärgata 3, 2 tr  
504 37 BORÅS  
Fax: 031-774 33 77

#### HALMSTAD

Andersbergströmen 104  
302 55 HALMSTAD  
Fax: 010-601 13 98

#### SKÖVDE

Box 417 [Besök: Torggatan 18, vän 3]  
541 30 Skövde

#### TROLLHÄTTAN

Swedenborg Center  
Lasarettsvägen 9  
461 52 TROLLHÄTTAN  
Fax: 0520-48 92 99

#### Öppettider på kontoren:

Månd-torsd 8-12, 13-16, fred 8-12  
(8-12 även dag före "röd dag"/afton)  
Obs! Skövde Må-to 9-12, 13-15, fred 9-12  
Har du svårt att komma dessa tider?  
Ring! Vi hittar en tid som passar bättre.

#### Telefontider på samtliga kontor:

Månd-torsd: 8-12, 13-16  
Fred: 8-12, 13-15  
(Medlemsservice 9-12)

#### A-KASSAN

Telefon: 010-601 18 00  
E-post: a-kassan@byggnavast.se

Telefontider: Ersättning, medlemskap  
och avgifter, månd-fred: 9-11

Utlandsarbete: Månd, onsd och fred: 9-11

#### Omprövning eller överklagan:

Månd-fred: 9-11

Obs! Alla handlingar sänds till Arjeplog

#### Kassakort skickas till:

Byggnads a-kassa,  
FE36, 930 87 ARJEPLOG

#### Alla övriga handlingar till:

Byggnads a-kassa, FE36,  
930 88 ARJEPLOG

1

Andreas Kullberg ramlade rakt genom golvet på en byggställning och föll tre meter ner till nästa våning. Detta trots att det varit en liknande incident på samma arbetsplats tidigare.

# Tillsammans förändrar vi

**M**ånga pratar om vikten av god arbetsmiljö och ordning och reda på arbetsmarknaden. Vi ser och hör dagligen hur representanter från arbetsgivare och olika politiska partier uttrycker vikten av detta eller sin oro över att fler dör på arbetsmarknaden samt att fler i dag inte kan leva på sin lön eller arbetar under slavliknande förhållanden. Vi vet, för vi lever i det varje dag.

Vad kan vi då göra för att förändra?

Vi kan visa för företagare, beställare, politiker och andra makthavare att Byggnads är en kraft att räkna med. Den kraften får vi genom organisering och att vi står bakom och stödjer varandra.

**VI STÅR NU** inför en avtalsrörelse där vi ska sätta villkoren för arbetsmarknaden något eller några år framöver. Vi är starka och kommer få till ett avtal som gynnar oss och ger oss möjligheter.

För att sedan kunna bevaka och utveckla vad vi vill till nästa avtal måste vi tillsammans bevaka och använda allt som finns i våra avtal. Därför behöver vi vara många och välorganiserade på arbetsplatserna och i regionen.

Vi har nu tillsammans sedan 2014 byggt upp en organisation som är stark och tålig, där målet hela tiden varit att det inte ska vara någon skillnad beroende på var du som medlem arbetar och bor eller hur stort företaget är.

*"Se till att vara aktiva och se till att alla på din arbetsplats är medlemmar"*

Det gör att vi klarar av de utmaningar vi har framför oss när det gäller att förbättra arbetsmiljö och villkor för alla som arbetar i branschen.

Ska vi nöja oss med det? Nej! Nu har vi stora möjligheter. Möjligheter att ta för oss och visa att vi är en kraft att

räkna med. För att klara detta och ta de där viktiga sista stegen kommer vi att satsa mycket på att öka medlemsantalet och stärka demokratin framöver.

Detta kommer göras ute på arbetsplatserna och genom det arbete vi alla gör för att uppnå ett ökat inflytande som ger fler möjligheten till medlemskap och därigenom inflytande över hur arbetsplatserna ska se ut i framtiden.

**NÄR DET GÄLLER** demokratin är det den enskilde medlemmens verktyg för inflytande. Det är genom den du och dina arbetskamrater kan påverka. Det som behövs är en grund och en sammanhållning. Kommer du och dina kamrater fram till att detta vill vi, då går det att påverka i den riktningen. Det genom demokrati.

Ett av de arbetsområden där vi behöver få det bättre är arbetsmiljön. Det har även demokratin pekat ut som ett av de viktigaste områdena för oss framöver. Därför kommer vi vecka 43 sätta extra fokus på arbetsmiljön och peka på vikten av kunniga skyddsombud. Ett skyddsombud som har stöd på arbetsplatsen kan utträtta mycket.

Se till att vara aktiva och se till att alla på din arbetsplats är medlemmar då kommer vi få bättre ordning och reda både på villkor och arbetsmiljö på arbetsplatserna.



**Tomas Emanuelsson**  
Ordförande Byggnads väst



# Andreas föll handlöst tre meter



**TILLBAKA.** Andreas Kullberg jobbar igen efter fallolyckan, men arbetar nu på ett annat företag.

Vid årsskiftet 2018 var det en incident med en byggnadsställning på en av Veidekkes arbetsplatser i Mölndal. Den rapporteras aldrig.

En månad senare rasade Andreas Kullberg rakt igenom golvet på en ställning på samma arbetsplats.

Januari 2018. Golvet på byggnadsställningens andra våning hade kommit ur läge när Andreas Kullberg bar prefab-skivor på Veidekkes bygge vid Hills golfklubb i Mölndal. Han föll handlöst tre meter ner till första våningen.

– Jag försökte hålla mig kvar, men tappade greppet och slog i armbågen, revbenen och ena knät. Jag var blåslagen och kunde inte sova på rygg den första tiden efter olyckan för då gjorde det ont i svanken. Jag fick äta smärtstillande tabletter för att kunna sova, berättar Andreas.

Andreas jobbade helt ensam.

– Jag lyckades ringa en kollega.



**VAR DITT EGET SKYDDSOMBUD.** Andreas Kullberg mäter avståndet mellan ställningen och väggen. Det ska vara maximalt 30 centimeter.

Hans platschef körde honom till akuten på Mölndals sjukhus.

– Det var då jag fick reda på att det varit en liknande händelse tidigare. Då hade en trallbit rasat ner.

**ENLIGT EN KOLLEGA** till Andreas fästes de lösa delarna då med buntband. Först efter Andreas olycka såg Veidekke över ställningarna ordentligt.

– Men de åtgärder de gjorde då skulle gjorts redan efter första händelsen. Om jag vetat vad som hänt hade jag inte gått ut på ställningen, säger Andreas Kullberg.

– Det gick inte att låsa fast golvet närmast stegen och de borde sett till att det gick.

**KOLLA STÄLLNINGEN.** Det ska alltid finnas ett underskrivet protokoll.



När Andreas föll handlöst satt det en grön skylt på ställningen som visade att den var besiktad och klar.

– Då tar man ju för givet att den är godkänd att gå på.

**NÄR HAN KOM** tillbaka efter tre månaders sjukskrivning och rehab hade han och platsledningen ett samtal om olyckan. Det blev en diskussion om ansvaret och platsledningen menade att Andreas orsakat olyckan själv genom att han skulle ha råkat flytta golvet.

– Men det ska ju sitta fast och det gjorde det inte, säger Andreas.

– Som anställd blir du väldigt utsatt mot företaget.

Innan olyckan hade Andreas jobbat nio år på Veidekke. Nu är han 29 år och arbetar på Tornstaden på ett bygge i Västra Göteborg.

Generellt ser han en försämring när det gäller arbetsmiljö och säkerhet i branschen.

– Företagen tar på sig fler och fler uppdrag. Jag tror i grunden att det handlar om stress och okunskap, säger Andreas.

Han ifrågasätter om företagen hunnit utbildat alla nya platschefer och arbetsledare så att de vet vad de ska titta efter.

– Jag tror inte att alla vet hur till exempel en ställning ska hanteras. De förstår inte heller allvaret när de signerar ett papper där en ställning är godkänd.

**Hur ska vi kunna få bukt med alla ställningsolyckor inom byggbranschen?**

– Alla måste hjälpas åt. Skyddsombuden får inte gehör. De säger till, men företagen gör inget åt problemen. De måste börja lägga mer tid på säkerhet. Det är en allvarlig bransch och när det händer något kan det gå riktigt illa, säger Andreas.

**Är du extra noga innan du går upp på en ställning nuförtiden?**

– I början kollade jag väl lite extra noga. Jag är mer uppmärksam på hur en ställning ser ut.

# Woodbridge: "Det är en sån sak som inte får hända"

**Stephan Woodbridge är Veidekkes regionchef i väst. Han ser allvarligt på ställningsolyckan som drabbade Andreas Kullberg.**

**– Jag är den förste att beklaga. Det är en sån sak som inte får hända, säger han.**

Stephan Woodbridge är ombud för projektet vid Hills golfbana och har varit med hela vägen.

Efter Andreas Kullbergs olycka stoppades arbetet och det gjordes en utredning.

– Vi har inte kunnat ta reda på exakt vad som hände. Det vi kan konstatera är att en spärr i ett bomlag av någon anledning inte satt på plats och att bomlaget var ur sitt läge. Men varför, det kan vi inte säga, säger Stephan Woodbridge.

**DET FANNS INGA** övriga brister. Ställningen var byggd enligt anvisningarna.

– Sedan måste vi hela tiden kontrollera ställningarna och göra skyddsronder.

**Vad gjorde ni efter incidenten en månad tidigare?**

– Det kom fram först efter Andreas olycka. Det finns ingen tillbudsrapport, ingen notering i en skyddsronder. Och det går inte att komma i efterhand med det, säger Stephan Woodbridge.

Han tycker att arbetstagare och

arbetsgivare har ett gemensamt ansvar att lyfta fram incidenter på en arbetsplats.

– Någon måste säga till om det är något som inte känns bra, så att vi kan åtgärda det. Samtidigt har vi som arbetsgivare ansvar att inspektera och göra skyddsronder.

Veidekke har något de kallar för "Lär av händelsen".

– Vi ska lära oss av våra misstag och sprida gjorda erfarenheter, säger Stephan Woodbridge.

– Risken är stor med att arbeta på ställningar så där måste vi vara extra noga.

**STEPHAN WOODBRIDGE. TYCKER** att Veidekke generellt sett har en väldigt

hög ambitionsnivå när det gäller arbetsmiljö och säkerhet.

– Vi värnar om våra medarbetare, samarbetspartners och tredje part i samhället kring en bygg-

arbetsplats. Det finns inga kostnader vi inte är beredda att ta när det gäller säkerheten.

Han håller inte riktigt med om att tempot och stressen ökat för mycket i byggbranschen som helhet och att det skulle vara den stora förklaringen till olyckorna.

– Jag har 38 år i branschen. På 70- och 80-talet var tempot mer uppskruvat. I dag bygger vi långsammare, reglerna har skärpts när det gäller skyddsombud med mera och det är ju positivt, säger Stephan Woodbridge.

**"En spärr i ett bomlag satt inte på plats"**



## Vi sätter din arbetsmiljö i fokus

Vecka 43 varje år är det arbetsmiljövecka. Då sätter lyfter Byggnads fram viktiga frågor där ni byggnadsarbetare riskerar att drabbas av olyckor, arbetsskador eller sjukdomar.

I år är det byggnadsställningar och företagshälsovård som lyfts fram.

Ställningar för att det har inträffat oroväckande många olyckor de senaste åren. Där måste vi alla hjälpas åt att bli bättre på att våga gå upp på ställningar som inte håller måttet, som inte godkänts av arbetsgivaren efter montering och där det saknas dokument från besiktningen.

Sedan är det företagshälsovård.

Den ska bidra till ett förebyggande arbete så att du inte drabbas av allvarliga sjukdomar på sikt.

Oftast saknas den biten när företagshälsovården anlitas.

## Checklista för att jobba på ställning

Här får du några grundläggare punkter du alltid ska gå igenom innan börjar jobba på en ställning.

**1. Begär ett protokoll.** Klättra aldrig upp på en ställning som inte blivit besiktad. Din arbetsgivare bär ansvaret om något händer.

**2. Är hållfasthetsberäkningar gjorda?** Hur mycket vikt tål varje bomlag (våning). Det ska finnas med i protokollet.

**3. Är ställningen fäst i väggen på rätt sätt?** Alla delar ska vara fastsatta och provdragna.

**4. Säkert bomlag och tillträden.** Arbetsplan (golv) och stålplank ska vara fastsatta.

**5. Finns det trappa?** Du ska kunna komma till varje del på ställningen på ett säkert sätt.

**6. Är ställningen rätt dimensionerad?** Och står den stadigt på underpallning och bottenskrivar? Är underlaget stabilt.

## 1. Vad tänker du på innan du går ut på en ställning?

## 2. Får du regelbundet företagshälsovård?



**DAVID ANDERSSON**  
Ulricehamn, ByggArvid.

**1.** "Om den är tillräckligt förankrad och om det finns ett sparkskydd längst ned."  
**2.** "Vi har företagshälsovård och ska gå en gång per år. De kollar blodtryck, hörsel och jag tror även de kollar lungkapacitet."



**LINUS CARLING**  
Ulricehamn, ByggArvid.

**1.** "Jag kollar så att ställningen är fäst i väggen. Jag brukar kolla om det sitter en grön skylt. Vi kör alltid med samma ställningsbyggare och det brukar vara bra kommunikation med dem. Det är väldigt sällan några anmärkningar."



**CHRISTER LINDSTRÖM**  
Borås, Serneke.

**1.** "Jag tittar på om ställningen ser tillförlitlig ut. Den gröna skylten är viktig. Är den på plats ska det vara grönt att arbeta på ställningen."  
**2.** "Jag är över 50 år och går på läkarkontroll varje år. Annars går de var tredje."



**MIKAEL GÄRDNÉR**  
Alingsås, Serneke.

**1.** "Att den är godkänd med den gröna skylten. Sedan får man kolla lite så den är fastslagen och förankrad. Jag har aldrig varit med om att det hänt någon olycka."



**STEPHANIE OLSSON**  
Partille, Veidekke.

**1.** "På den här arbetsplatsen har vi haft flera olyckor och jag har blivit väldigt vaksam. Jag tittar på hur ställningen ser ut, om alla låsningar sitter där de ska. Jag tittar alltid efter den gröna skylten."  
**2.** Ja, vart tredje år.



**MIKAEL ERIKSSON**  
Hyssna, Borås Schakt.

**2.** "Vartannat år. Då går de igenom blodtryck och såna grejer och ställer frågor. Det är inget djupgående. Jag tycker att läkarundersökningen kan bli mer avancerad."



## Många har dålig koll på sina försäkringar

Efter Byggnads Västs senaste försäkringsprojekt ser vi att det finns ett stort sug efter att lära sig mer om vad som gäller vid till exempel en olycka eller skada på arbetsplatsen.

– Det viktigaste är att inte sitta hemma och vänta. Ring Byggnads försäkringshandläggare och be om råd, säger Peter Norlander.

Byggnads Västs försäkringsprojekt pågick i tre månader. Peter Norlander och Peter Wiklund åkte då runt i regionen och höll försäkringsinformation för sammanlagt 805 byggnadsarbetare på 55 företag. De har också värvat åtta nya medlemmar.

– Vi har pratat mycket om den trygghet det innebär att vara med i facket och att medlemskapet blir starkare ju fler vi blir, säger Peter Wiklund.

– Det har varit väldigt kul att träffa människor i byssjorna och snacka med dem, säger Peter Wiklund.

**BYGGNADS VÄST BRUKAR** ha ett försäkringsprojekt varje år.

– Jag tror det behövs. Vi har träffat vissa som har bra koll och som har nyttjat sin försäkring, men många

känner inte till vad som ingår, säger Peter Norlander.

**Vad är det vanligast medlemmarna har dålig koll på?**

– Många som skadar sig vet inte riktigt vilket skydd de har och vad de ska göra. Vi brukar hänvisa till våra eminenta försäkringshandläggare Charlotte Bejmyr och Lars-Göran Johansson. Det är bara att ringa Byggnads Väst och fråga dem om du är osäker. Det är en service som ingår, säger Peter Norlander.

Många som blir skadade går inte till läkaren i samband med olyckan.

– De gör de när de förstår att de kan få men av skadan, men när det händer något ska de alltid gå till läkaren direkt.

**ETT MÅL HAR** varit att hålla informationen enkel och använda sig av exempel under den dryga timmen ett besök varar.

– Sedan har vi försökt få till samtal om det mesta som rör Byggnads, säger Peter Wiklund.

Helt klart är att det finns ett intresse av att veta mer.

– Vi har varit fullbokade, säger Peter Norlander.

Det lutar åt att det blir ett försäkringsprojekt även under hösten.

Så håll ögonen öppna och kontakta Byggnads Väst om ni på ert företag är intresserade av att vi kommer ut till er.

## KRÖNIKA

## Inför arbetsmiljöveckan

Jag har en vädjan till alla skyddsombud som utsetts att verka på byggarbetsplatser inom Region Väst. En vädjan om att delta kommande aktiviteter, först skyddsombudsträffarna som kommer att ske under vecka 40, 30 september–4 oktober.

Inbjudningar kommer om de inte redan har skickats.

Därefter att under vecka 43, 21–25 oktober på bästa sätt fylla i och skicka in de enkäter som presenteras vid skyddsombudsträffarna.

I år handlar dessa om säkra ställningar och företagshälsovård. Bägge ämnena är lika angelägna och viktiga.

Vilka konsekvenser en osäker och farlig ställning kan få, har redan alltför många byggnadsarbetare upplevt.

Vi ser också att många inte har tillgång till en fullgod och förebyggande företagshälsovård. Även denna statistik är dyster och väldigt onödig.

**SÅ FÖRSÖK ATT** komma till aktuell skyddsombudsträff och inhämta information och kunskap, så att vi tillsammans kan förbättra möjligheterna till att så många som möjligt får tillgång till en god arbetsmiljö.

Hoppas alla ni har haft en skön semesterledighet och lyckats vila upp er.

En fundering som dök upp nu på slutet av min semester var beskedet om att arbetsmarknadsminister Ylva Johansson skall nomineras som EU-kommissionär.

Sagda minister uttryckte i samband med tillsatt utredning kring LAS, att detta beslut hade varit smärtsamt att ta.

Min fundering blev då utifrån ett eventuellt EU-uppdrag, - hur många smärtsamma beslut kommer Ylva Johansson då inte tvingas ta när det gäller arbetstagares villkor och verklighet?

**Anders Karlsson**  
Regionalt skyddsombud





Anders Forsström blev rörläggare för han ville arbeta kreativt med sina händer.

Nu har han tagit det ett steg till och tillverkar yrkessmycken i silver.

# Anders tillverkar



## YRKESSMYCKEN

**A**nders Forsström har arbetat i rörläggeribranschen i 40 år och jobbar fortfarande, som 66-åring, halvtid.

– Jag började på Hällström Rosén för två år sedan och trivs fantastiskt bra. Det är god sammanhållning och alla ställer upp för varandra. Cheferna är med och skruvar och alla känner varandra.

Han tar emot i hemmet i Kärra på Hisingen efter lunch. På ett finger sitter en silverring med en rörtång i miniatyr som han skapat själv.

Intresset för att arbeta i silver har han haft i många år och för två år sedan dök det upp en möjlighet.

– Vi var i Kronhusbodarna och tittade och en kille som heter Stefan Salomonsson ställde ut smycken. På bordet låg en inbjudan till en kurs. Jag och min yngsta dotter, som också gillar att jobba med händerna, anmälde oss, berättar Anders.

**EFTER DET FASTNADE** han för silversmide.

– Jag kände bara att wow, vad kul! Han började köpa in verktyg och

material och byggde upp en hörna i arbetsrummet hemma där han kan såga, slipa och löda på sina smycken. Tre väggar med korrugerad plåt ramar in arbetsytan.

– Jag kallar det min lilla verkstad. Det är lite skyddat så jag inte tänder eld på hela kåken.

Där finns flera specialverktyg som ”den tredje handen” som håller i smycken och längst ut finns en tygbit som fångar upp allt damm från sågandet och slipandet i silver. Tillsammans



**MINIVERKSTAD.** Här löder Anders med en gasolbrännare.

med överblivna bitar säljer han det till en kille som smälter ned det och återvinner det.

Där finns också ett par små gasolbrännare till lödandet.

– Jag trodde jag kunde löda, men fasen, det var stor skillnad. Här gäller det vara beredd precis när lodet smälter.

**GANSKA SNABBT KOM** han på idén att skapa smycken med motiv från sitt eget yrke och andra grupper av byggnadsarbetare.

– Första tanken var att göra en rörtång. Sedan kom skiftnyckeln, säger Anders.

– Första ringen gjorde jag från scratch från en plåtbit. Jag sågade, filade och lödde. Det blev ganska bra och jag tänkte att fler kanske kunde vara intresserade av såna här grejer så jag började tillverka fler.

Han har också fått hjälp med gravyr på smyckena av Stefan Salomonsson.

Anders visar slipsnålar och pins med en rörtång, hajnyckel, hammare och en målarpensel som motiv. Han har också börjat göra örhängen med liknande arbetarmotiv men även halsband och smycken i andra former.

**NU HAR HAN** hållit på ett par år och lägger mer och mer tid på silversmidet.

– Det går från tid till annan. Just nu är det ganska intensivt.

Han håller på att bygga upp ett litet lager med smycken.

– Jag håller på att skapa en hemsida och har lagt ut en del på Facebook-sidan ”Rörmokare utan gränser”.

Han har fått flera förfrågningar.

– Jag hade en kille som tog studenten från yrkesprogrammet som sa att han måste ha något som visar att han är rörmokare.

– Vi killar har ju i regel inte så mycket smycken på oss, men många säger att de vill ha en slipsnål med ett motiv från det de arbetar med.

Förutom de smycken som finns kommer det in förfrågningar om att andra unika smycken.

– Ett av mina barnbarn är hästtokigt. Hon ville ha en hästsko och det är lite kul. Så nu försöker jag skapa den, säger Anders och tar fram plåtskivan där han sågat fram början till hästskon.

**TROTS ATT HAN** fyllt 66 har han inga planer på att sluta som röris.

– Jag fortsätter nog ett par år till, så länge jag tycker det är kul och de behöver mig fortsätter jag.

Tidigare har han arbetat på bland annat Bravida och Assemblin och varit fackligt engagerad som MB, skyddsombud och lagbas. Numera går han på PRO Byggnads möten.

– Jag hoppas vi kan hitta ett par frågor att driva hårdare och göra skillnad så att vi inte bara blir ett gäng som sitter och fikar och har möten. Vi kan också dela med oss av kunskap till de yngre.



**NYTT PROJEKT.** Detta ska bli en hästsko.



**POPULÄR.** Rörtången var ett självklart val och den vill många ha.



**HAMMARE.** Smyckena finns i olika former, här som slipsnål.

### ANDERS FORSSTRÖM

**Ålder:** 66 år.

**Bor:** Hisingen Göteborg.

**Yrke:** Rörläggare sedan 40 år tillbaka. Jobbar halvtid och har inga planer på att sluta. Har varit fackligt aktiv i Byggnads i många år, som lagbas, MB och skyddsombud.

**Fritidsintresse:** Tillverkar yrkessmycken i silver. Gå in på hans hemsida [www.andersjewelry.se](http://www.andersjewelry.se) Har även skrivit en bok som heter ”Den förlängda armen” och handlar om hans fackliga arbete och fall han stött på genom åren.





**SNACKAR IHOP SIG.** Lars Rokosa, till vänster, är med och bygger upp en MB-grupp på Hallarnas Bygg. Här på en rast på ett bygge av en förskola på Hisingen i Göteborg.

# Startar en MB-grupp

**Lars Rokosa och två kollegor har precis startat en MB-grupp på Hallarnas bygg. – Då kan vi vara med och påverka hur byssjor och toaletter ska vara. Om vi ska jobba på ackord eller inte och så vidare, säger Lars.**

Hallarnas bygg är ett mindre företag i Göteborg med cirka 15 anställda.

Lars Rokosa har engagerat sig fackligt i många år. Han var med och drev en MB-grupp på Hallarnas Bygg tidigare, men så slutade ett par kollegor och han blev ensam kvar.

– Men nu har vi en kille till och han ska gå utbildning för att bli MB-ledamot, berättar Lars.

När vi träffar honom är han och kollegorna och bygger en förskola på Hisingen. Den här dagen är plåtslagarna på plats och sätter fast taket.

– Det ska bli skönt när det är på plats så det blir tätt, säger Lars.

**HAN HAR GÅTT** flera utbildningar och känner sig redo att hålla i MB-gruppen. Lars har också varit inne på Byggnads Väst i tolv veckor och provat på de flesta arbetsuppgifter en ombudsman har.

Någon ytterligare utbildning för att leda MB-gruppen behöver han inte i nuläget.

– Kanske att det kan bli nån påbyggnadsutbildning senare, säger Lars.

Tanken med att starta en MB-grupp är för att få mer medbestämmande i företaget.

– Då kan vi kan vara med och påverka beslut som tas.

Många av de förbättringar som görs på en arbetsplats kommer till efter förslag från de anställda.

Byggnads erfarenhet är att om det finns en MB-grupp är det lättare att påverka och företagen brukar vara öppna för samtal och att genomföra det som kommer upp.

Där det finns en MB-grupp fungerar i regel det mesta bättre och de anställda trivs bättre när de känner att de kan vara med och förbättra sin arbetsmiljö.

## Vad är det man kan påverka?

– Mycket är ju innan byggena startar, hur byssjor och toaletter och allt sånt här ska vara. Om vi ska jobba på ackord eller inte, vilka material vi ska använda och så vidare. Det är massvis med frågor som man kan vara med och påverka. Då får man sätta sig ner med ledningen och diskutera innan vi sätter igång, säger Lars.

## En MB-grupp – vad är det?

**EN MB-GRUPP** är en möjlighet för anställda tillsammans med företagen att ha samsyn och samverka i alla frågor. En MB-grupp, som består av yrkesarbetare, sköter de fackliga frågorna där de hör hemma – i vardagen på jobbet.

**EN MB-GRUPP HAR** mandat att förhandla om vissa frågor direkt med företaget. Enligt kollektivavtalet ska Byggnads och företagen tillsammans sträva efter att företag ska ha MB-grupper.

**EXEMPEL PÅ FRÅGOR** som kan hantaras i en MB-grupp är:

» **Arbetsgivaren** är skyldig att förhandla med MB-gruppen innan en organisationsförändring genomförs.

» **In- och utlåning** av arbetare.

» **Uppsägningar på grund** av arbetsbrist [uppsägningar på grund av personliga skäl handläggs av regionen].

» **Permitteringar och** andra förändringar som påverkar arbetarna.

» **Intressefrågor som** inte finns reglerat i kollektivavtalen, till exempel friskvårdsbidrag eller vilka specifika arbetskläder de anställda kan välja på.

» **MB-gruppen** ska alltid inkludera arbetsmiljö i alla frågor och vara drivande för att utveckla den gemensamt med personalen och företaget. Därför är det positivt om det finns skyddsombud i MB-gruppen.



**FACKLIG.** Lars Rokosa har engagerat sig fackligt i många år.

arbetstid. Medlemmarna har också rätt att genom MB-gruppen utse förtroendevalda som ska medverka vid planering av kommande projekt.

**EN MB-LEDAMOT** kan jobba fackligt på heltid, men det är även vanligt att hen arbetar kvar i yrket och sköter MB-uppdraget parallellt. Enligt lag ska en fackligt förtroendevald få den tid som krävs för uppdraget. Men det är bra om man kan teckna en överenskommelse med sin arbetsgivare om vad som gäller för fackligt arbete på arbetstid.

**DET ÄR BYGGNADS MEDLEMMAR** på företaget som föreslår ledamöter till MB-gruppen, sedan är det Byggnads Väst som utser dem. Byggnads kan inte utse någon till MB-ledamot som inte är anställd i företaget. Om det inte finns någon MB-grupp på företaget ska företaget förhandla med en ombudsman från Byggnads.



## Ny ombudsman på Byggnads Väst

Peter Norlander, 33 år. Här har ni Byggnads Västs nya ombudsman.

Peter kommer senast från sitt arbete som snickare på Peab Byggservice i Alingsås. Där har han varit skyddsombud, MB-ledamot och försäkringsinformatör.

Han har även jobbat för Byggnads Västs i projekt för organisering och försäkringar och hållit i utbildningar för FFV, MB och Påfarten.

Som ombudsman kommer han att jobba med just studier och organsiering.

## Avtalsteckningsdagar i höst

Varannan vecka under hösten håller Byggnads väst avtalsteckningsdagar i Göteborg.

Både arbetsgivare och anställda ska närvara på avtalsteckningen som tar cirka 2–4 timmar.

### Höstens datum:

<b>16 augusti</b>	Patrik Johansson
<b>30 augusti</b>	Bengt Eriksson
<b>13 september</b>	Anders Johansson
<b>27 september</b>	Bengt Eriksson
<b>11 oktober</b>	Patrik Johansson
<b>25 oktober</b>	Anders Johansson
<b>8 november</b>	Bengt Eriksson
<b>22 november</b>	Anders Johansson
<b>6 december</b>	Patrik Johansson
<b>20 december</b>	Bengt Eriksson



# Fler medlemmar ger starkare avtal

**H**ej kamrater! Snart närmar det sig avtalsrörelse. Glädjande kan jag konstatera att vi fått in många nya avtalsförslag från medlemmar.

Det är avtalsförslag om det mesta som rör arbetet. Bättre arbetsmiljö, högre lön, höjd pensionsavsättning, utökad företagshälsovård och så vidare.

Det är ni medlemmar som bestämmer vad våra krav ska vara i nästa års avtalsrörelse.

**DEN VIKTIGASTE UPPGIFT** vi har som fackförbund är att organisera byggnadsarbetare. Det är av största vikt att så många som möjligt är med när vi ska förhandla avtal. För utan medlemmar kan jag tyvärr lova er att vi inte kommer att lyckas förhandla in bättre villkor i våra avtal.

Hur duktig man än är som för-

handlare är man inte starkare än alla de som stöttar en i förhandlingen. Precis så är det i avtalsförhandlingar, ju fler vi är desto starkare är vi.

Ju fler vi är desto mer kan vi förhandla fram.

**DET INNEBÄR ATT** vi alla måste hjälpas åt att värva arbetskamrater. Den vanligaste anledningen till att man inte är medlem är att man inte har fått frågan.

Jag får ibland frågan om varför man ska vara med i Byggnads.

För mig är det egentligen inte svårare än att vi blir starkare ju fler vi är. Tillsammans kan vi påverka och driva på för förändringar. Tillsammans kan vi förändra vår vardag som byggnadsarbetare.

*”Det är av största vikt att så många som möjligt är medlemmar när vi ska förhandla”*

**SÅ MIN UPPMANING** är att fråga dina arbetskamrater om de är medlemmar i Byggnads.

Det enklaste sättet att bli medlem är att gå in på Byggnads hemsida och fylla i webformuläret där.

Tillsammans är vi starka!

Tillsammans är vi stolta!

Tillsammans är vi trygga!

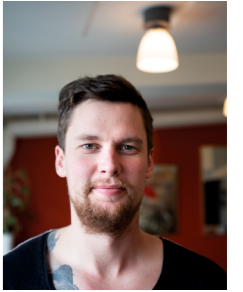
**Parham Pour Bayramian**  
Avtalsansvarig



**DÄR SATT DEN.** Paul Juhlin jublar efter att ha klarat en klurig räkneuppgift.



**PAUL JUHLIN**



**SIMON THÖRNQVIST.**

## Bättre koll på ackordet

Paul Juhlin och Simon Thörnqvist har gått en av Byggnads Västs ackordstagarkurser.

– Jag märkte att jag har missat en del tidigare. Jag tycker definitivt att fler ska gå kursen, det behövs verkligen för det är många som blir lurade på lön, säger Paul.

Paul Juhlin jobbar på Assemblin VVS. Han har aldrig provat att jobba på ackord. Men efter att ha gått ackordstagarkursen har han ändrat inställning.

– Det har varit väldigt lärorikt. Jag kommer definitivt att prova, säger Paul.

**HAN TAR MED** det han lärt sig till sina kollegor.

– Jag kan berätta och lära andra. Jag antar att många tror att de har koll, men egentligen har de missat en hel del. Det kände i alla fall jag när jag gick kursen.

**Varför anmälde du dig?**

### Vi kommer till er

Är du VVS-are som vill veta mer om lön i allmänhet och ackord i synnerhet? Vi har regelbundet ackordstagarkurser där du kan lära dig mer för att kunna bevaka dina intressen.

Håll ögonen öppna efter nästa kurstillfälle hos Byggnads. Eller om ni går ihop några stycken på din arbetsplats kan vi komma till er.

**Vid intresse kontakta:**  
Patrik Johansson  
010-601 13 91  
patrik.johansson@byggnads.se

– Jag fick frågan om jag ville och kollegor som gått den tyckte att jag skulle gå den, att det var en nyttig kurs. Många förlitar sig på arbetsgivaren, men det finns vissa som inte är ärliga.

Simon Thörnqvist var också nöjd med de två dagarna.

– Det är viktigt att vi kan det här så att ackordet kan fortsätta finnas till.

Han har själv arbetat i princip enbart på ackord i åtta år.

– Man lär sig undan för undan, men när jag gick kursen kände jag att jag hade behövt lära mig lite mer matte innan den började för att kunna ta till mig allt.

Även om du kan läsa dig till mycket i böcker kan Byggnads kurs hjälpa dig med praktiska exempel.

– Vi fick allt förklarad och kunde ställa frågor och det var väldigt bra, säger Simon.

**HAN TYCKER ATT** det viktigaste är att lära sig uträkningar av tid för att kunna kontrollera den lön du får.

– Man litar ju på arbetsgivaren och jag tror inte att det är något problem egentligen, men det är bra att kunna i fall det dyker upp en arbetsgivare som inte är schysst.

**Vad tyckte du om kursen?**

– Det var nästan bättre än förväntat, väldigt informativt, säger Simon.

## Följ Byggnads Väst på webben



### Håll dig uppdaterad!

Förutom den här tidningen har Byggnads Väst en hemsida där du kan hitta aktuell information om allt som händer inom Byggnads.

### Vi finns på Facebook!

Där kan du se hur andra byggnadsarbetare har det på sina arbetsplatser och hitta nyheter om byggbranschen. Gilla och följ oss där!



### ... och på Instagram!

Hjälp oss visa hur det ser ut hos er genom att skicka bilder från arbetsplatsen till [peter.gustafsson@byggnads.se](mailto:peter.gustafsson@byggnads.se) så lägger vi ut dem på Instagram och Facebook. Berätta vad ni gör just nu.



### Alla under 30 – se hit!

Alla medlemmar under 30 år kan vara med i Unga Byggare Väst. Det är ni unga som ska bygga framtiden. Unga Byggare finns på Facebook.

# \*Näta!

Nätverket för kvinnliga byggnadsarbetare

### Gå med i Näta!

Om du är kvinna och medlem i Byggnads kan du gå på lokala Näta-träffar och påverka genom att skriva motioner eller på olika sätt hjälpa Byggnads att göra branschen mer attraktiv för kvinnor. Näta Väst finns på Facebook.





**PÅ SAMMA ARBETSPLATS.** Hannah Leuchovius och Isabelle Svensson lärde känna varandra på en Näta-träff. Är du intresserad av att gå på en lokal träff finns Näta Väst på Facebook. Mer information finns också på Byggnads Västs hemsida.

# De påverkar genom \*Näta!

**Hannah Leuchovius och Isabelle Svensson har engagerat sig i Näta väst där de träffat på flera engagerade kollegor. – Vi brukar vara 10–20 stycken och det är nya ansikten på varje möte, säger Hannah.**

Det stora byggprojektet vid Kongahällatomten i Kungälv börjar bli klart. Vid resentrum bygger JM Bygg bostäder och Hannah och Isabelle monterar kök i varsin trappuppgång.

De jobbar på samma arbetsplats och åter i samma bysja.

– Det är första gången jag har en kvinna som kollega, säger Isabelle.

– Det är kul att inte vara ensam kvinna. Det normaliserar att det finns kvinnor i byggbranschen. Många säger

ju att de aldrig jobbat med en annan kvinna så det är en förändring på gång, säger Hannah.

**ISABELLE HAR VARIT** färdigt snickare i några år och Hannah går som snickarlärling.

Hon känner att hon valt rätt.  
– Jag hade inte velat ha något annat jobb.

Isabelle hade först planer på att bli målare.

– När jag kom till Bräcke gymnasiet fick vi prova på plåt, golv, snickare, allt. Jag tyckte byggveckan var roligast.

– Det är roligt för att det är så kreativt. Det är omväxlande att åka från jobb till jobb. Jag är inte på samma arbetsplats hela livet, säger Isabelle.

**DE KÄNDE INTE** varandra tidigare, men träffades på Näta, nätverket som tillsammans med Byggnads arbetar för

att stötta, stärka och behålla kvinnor i byggbranschen.

– Vi har startat upp en grupp i väst. Det är väldigt uppskattat bland dem som kommer och många är engagerade och drivna. Det känns efterlängtat, säger Hannah.

De ser att Näta behövs som plattform.

– Det är viktigt att känna att vi inte är ensamma, det finns fler kvinnor och om det blir jobbigt ska det finnas stöd, säger Isabelle.

**NÄTAS VERKSAMHET I** väst har vuxit fram det senaste året och alla kvinnor som är medlemmar i Byggnads är välkomna att titta in på ett möte.

– Det finns en hel del att göra, men vi kan skapa förändringar, genom att till exempel skriva motioner. Bland annat saknas en gravidförsäkring. Jag tror det skulle lyfta om fler kände att de kan vara med och påverka, säger Hannah.

# Lönepoppen

De flesta jobb kan mätas. Det är inte ovanligt att lönen ökar med 20 kronor i timmen eller mer.

Det höjer dessutom både pension och semesterlön. Regionens högsta förtjänster redovisas här.

Samtliga mätningar finns bakom medlemsinloggningen på Byggnads hemsida, byggnads.se.

För frågor om statistik och prestationslön kontakta **Conny Johansson: 010-601 14 13.**

## PRESTATIONS LÖN TBMA\* 1 maj–14 augusti 2019

	Företag	Objekt, ort	Fördelningstid	Förtjänst
1	Göteborgs Fasadputs Ab	Vallhamra Torg	2 206	299,78
2	Göteborgs Fasadputs Ab	Kongahälla	4 932	285,26
3	Mariedals Byggtjänst	BRF Sjöstjärnan	3 733	272,87
4	Asplunds Bygg i Mellansverige	Dalvägens förskola	3 195	263,72
5	Asplunds Bygg i Mellansverige	Siggehusberg, Östergården	487	257,55
6	Asplunds Bygg i Mellansverige	Siggehusberg, Östergården	744	253,82
7	Hansson & Söner Entreprenad AB	Kajen etapp 1	3 363	251,80
8	Peterson & Hansson Byggnads AB	Ekbacka	3 956	246,96
9	Asplunds Bygg i Mellansverige	Återuppbyggnad Allégården	449	243,73
10	Hansson & Söner Entreprenad AB	Nybyggnad LSS Vena	1 882	240,82
11	Asplunds Bygg i Mellansverige	Ekedal äldreboende	3 848	240,30
12	Asplunds Bygg i Mellansverige	Återuppbyggnad Allégården	948	240,00
13	Skeppsviken Bygg i Skövde AB	Grubbagården 2	3 874	239,77
14	Peab Sverige AB	Ålvshögsborg	1 861	239,00
15	Putts & Tegel i Örebro AB	Källdalsskolan	2 247	238,38

\*TBMA = trådbetong, murare, anlägg

## PRESTATIONS LÖN övriga yrken 1 maj–14 augusti 2019

	Företag	Objekt, ort	Fördelningstid	Förtjänst
VVS	Bravida Sverige AB	Kvarteret Hjärtat Halmstad	1 399	329,43
VVS	Assemblin VS AB	Projekt 2169000190	1 320	282,16
VVS	Assemblin VS AB	Tegelbruket lägenheter	8 272	268,26
Golv	Sandå Sverige AB	43026728/AN	14	338,95
Golv	Sandå Sverige AB	43027342/AN	24	308,74
Golv	Sandå Sverige	43027267/AN	36	302,98
Glas	Kortedala Glasmästeri AB	Diverse Göteborg	151	198,86
Glas	Kortedala Glasmästeri AB	Diverse Göteborg	175	189,92
Glas	Kortedala Glasmästeri AB	Diverse Göteborg	153	189,50
Platt	Sandéns golv i Halmstad AB	Järnmalm 22596	967	246,61
Ställ	Inga inmätta timmar under perioden -----			





**BYGGNADS**

Väst

Postens returadress  
Byggnads  
Olof Palmes Plats 1  
413 04 GÖTEBORG

## VÄLKOMMEN PÅ MEDLEMSMÖTE I DIN KRETS

Varje medlem tillhör en medlemskrets och bostadsorten avgör vilket möte som är ditt. Kontaktpersoner och mer info finns på hemsidan, [byggnads.se/vast](http://byggnads.se/vast) (under Medlem). De kretsar som inte har med sina möten här kan ha lagt in dem på vår hemsida.

### Verksamhetskretsar

**FYRBODAL Torsdag 24 oktober** 18.00.

**Plats:** Byggnads Västs lokaler, Swedenborg Center, Trollhättan.

**Tema:** Demokrati, arbetsmiljö, motioner och läget i branschen.

**GÖTEBORG Onsdag 16 oktober** 17.00, fika från 16.30.

**Plats:** Olof Palmes plats 1, vän 4.

**Tema:** Höstmöte.

**GÖTEBORG Tisdag 3 december** 17.00, fika från 16.30.

**Plats:** Olof Palmes plats 1, vän 4.

**GÖTEBORG Tisdag 3 december** 17.00, fika från 16.30.

**Plats:** Olof Palmes plats.

**HALLAND Onsdag 18 september** 18.00.

**Plats:** Rörelsens hus, Andersbergsringen 104, Halmstad. **Tema:** Nomineringar.

**SJUHÄRAD Torsdag 17 oktober** 18.00.

**Plats:** Arbetarrörelsens hus, Norrby Tvärgata 3, Borås. **Tema:** Höstmöte.

**SKARABORG Torsdag 17 oktober** 17.30.

**Plats:** Skara stadshotell  
**Tema:** Höstmöte.

#### PRO GÖTEBORG OCH BYGGNADS PENSIONÄRER

**Datum:** 16 oktober, 13 november och 11 december.

**Tid:** 12.00–14.00.

**Plats:** Vi träffas i Byggnads lokaler på Olof Palmes plats.

För ytterligare information ring Ingemar Rönne på **0760-22 10 53**.

Kom och träffa dina arbetskamrater under trevliga former. Kaffe och mackor serveras.

### Så blir du medlem i facket

#### INTRÄDESANSÖKAN

Enklast är att fylla i dina uppgifter på hemsidan [byggnads.se](http://byggnads.se). Klicka på fliken **Medlemskap/Bli medlem**.

#### MEDLEMSAVGIFTEN

Lönen avgör storleken på din medlemsavgift. Ange din inkomst på [byggnads.se](http://byggnads.se).

Logga in på medlemsidorna och följ instruktionerna. På hemsidan ser du också de olika avgiftsstegen. Du kan också ringa för att få hjälp:

**010-601 14 14.**

Just nu pågår en kampanj där alla nya medlemmar endast betalar 100 kronor i månaden i tre månader.

#### AUTOGIRO

Att betala avgift via autogiro är bekvämt. Skriv ut blanketten från hemsidan eller ring telefonnumret ovan så skickar vi en blankett till dig.

Just nu, och hela 2019, pågår en kampanj som innebär att alla medlemmar som väljer att byta betalsätt till autogiro får ett "Superpresentkort" till ett värde av 200 kronor.

### Kommunkretsar

**BENGTSFORS-ED Torsdag 12 september** 16.30.

**Plats:** Restaurang Tjuren, Ed.

**BENGTSFORS-ED Torsdag 11 november** 16.30.

**Plats:** Restaurang Tjuren.

**LIDKÖPING Fredag 22 november** 18.00.

**Plats:** Bowlinghallen, Lidköping.

**Tema:** Medlemsmöte med bowling. Anmälan till Robert 0706-72 34 84 senast 21 nov.

**MARK Tisdag 8 oktober** 18.00.

**Plats:** ABF på Industrigatan 14 A, Skene, Bredvid Markbladets tryckeri.

**MARK Torsdag 5 december** 18.00

**Plats:** ABFs lokal på Industrigatan 14 A, Skene, Bredvid Markbladets tryckeri.

**TRANEMO Tisdag 8 oktober**, 18.00.

**Plats:** Glasets hus, Limnared.

**UDDEVALLA Torsdag 14 november** 18.00.

**Tema:** Medlemsmöte med bowling.

**Plats:** Uddevalla bowlinghall. Anmälan till Caroline 010-6011380 senast 12 nov.

**ÖSTRA SKARABORG Torsdag 3 oktober** 17.00.

**Plats:** Byggnads lokaler, Torggatan 18, Skövde.  
**Tema:** Inför regionfullmäktige.

